

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

BOHINJ INTERNATIONAL WILD FLOWER FESTIVAL 2011

INTERNATIONAL INTERPRETATION WORKSHOPS

27 - 28 MAY, 2011, HOTEL JEZERO, RIBČEV LAZ.

POZETEK / REPORT

1. day: Friday, 27 May 2011

(22 udeležencev in predavateljev)

(Chairman: Pat Buchanan, Scottish Government, Rural Development Forum)

A) VISITOR CENTRES IN IMPORTANT HERITAGE AREAS: CASE STUDIES

- Visitor centre in NP Hohe Tauern (Marjeta Keršič Svetel)
- Visitor Centres and satellite sites – A Scottish case study (Ian Mitchell)
- Alpine Museum in Mojstrana (Miro Erzen)
- Caithness Broch Centre (Scotland) (Pat Buchanan)
- New visitor centre Rinka in Solčava (Marko Slapnik)

B) TRIGLAV NATIONAL PARK, BOHINJ AND INTERPRETATION

- What is an Interpretative Plan? (Marjeta Keršič Svetel)
- The "Vse Tece" concept (Ian Mitchell)
- Concept/ Strategy of information points in TNP (Marko Pretnar)
- Proposed "Bohinjka" TNP visitor centre (Janko Dobravec)

C) DISCUSSION

(Tina Trampuš)

Razprava o štirih slovenskih konceptih, predlogih oz. idejah

1. Vse teče
2. Koncept točk TNP
3. Muzej v Mojstrani
4. Novi center Bohinjka

Katere so po vašem mnenju prednosti in dobre plati posameznega koncepta oziroma v čem so izzivi in možnosti za izboljšanje?

	Prednosti, dobre plati	Izzivi, možnosti in predlogi za izboljšanje
1. VSE TEČE	<ul style="list-style-type: none"> - povezave – ključi – zgodbe - trajnost - veliko zelo različnih stvari lahko spraviš v ta koncept - dobro, da povezuje več točk, od katerih ima vsaka svojo temo - povezovanje med lokalnimi skupnostni - predvsem povezano z vodnimi tokovi, ki povezujejo naravo in ljudi - širina koncepta; povezovanje celotnega Bohinja -> vse vasi in njihova pestrost - več možnosti vključitve od naravnega cikla, življenjskega kroga, letnih časov, vodnega toka - dobra ideja - smiseln organski koncept, ki se ga je potrebno zavedati pri interpretaciji - nakazuje fluidnost, pretok, obtok življenje; nove ideje, sprejemanje, kroženje - interesting idea because of watterfalls, lake, past glaciers, iron <u>melting</u>, river - krovna tema, ki lahko postane rdeča nit bohinjskih zgodb; Bohinj je izjemno dinamično okolje in v tem je res poseben. In najlepši je Bohinj, ko je ves divji in neukročen in od povsod dere voda... S čimer so znali domačini izvrstno shajati. - Odlična ideja; zakaj ni že realizacija vsaj od rinke (?Savice) do jezera - "krovni slogan" – vse pod eno streho; ker turizem je ena največjih industrij na svetu - uni koncept / neobremenjen / osredotočen na zgodbo 	<ul style="list-style-type: none"> - treba bolj definirat - mnogo Slovincem je Bohinj nekaj zaprtega - novi produkti - mogoče se preveč sliši kot "voda teče"; meni osebno jezero daje vtis, da ne teče – statično - kako interpretirati vsebino! Kakšne medije uporabiti? - Izziv je doseči, da se vsaka točka osredotoči na eno temo - > da se ne prekrivajo - Določitev ciljev (konkretnih) - Potrebne razprave - Dobro opredeliti koncept - Povezava vseh ljudi od izvira Save do Črnega morja! - Premalo konkretno - Bohinj je bolj povezan z gorami; močna tradicija planšarstva - Izziv delovati v skladu z idejo; vse podrediti ideji
2. Koncept točk TNP	<ul style="list-style-type: none"> - Čim več info točk, manjših na ključnih mestih (npr. opozorilo na rožice, drevesa). - Koncept točk nujen; dober sistem za iskanje potrebnih dodatnih vsebin. - Dobra mreža <u>informacijske</u> infrastrukture je zelo nujna. 	<ul style="list-style-type: none"> - najprej strategija interpretacije Bohinja, šele nato omrežje točk - smiselno umestiti te info točke po vsebini - točke morajo ponujati razlago posamezne teme - nisem prepričana, da je hierarhični nivo povsod ustrezen

	Prednosti, dobre plati	Izzivi, možnosti in predlogi za izboljšanje
	<p>(To nima zveze z interpretacijo.) Točk bi lahko bilo več, tudi manjših centrov. Vedno več turistov NE želi biti v skupini ali vodeni, hočejo sami raziskovat – za to pa rabijo dobre informacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobro, da se vključuje interpretacija. - Povezava in "mreža" - tudi glede varnosti pohodnikov. - Interpretatorsko - Zaposlitve domačinov - Super, ker se park približuje tudi obrobju meje. - Geografska razpršenost. - Všeč mi je hierarhičen nivo, naj bodo teme posameznih središč/ točk izrazite oz. jasne. - Smiselnost; pozitiven odnos TNP; realno izvedljiv - Pomeni možnost <u>raziskovanja</u> različnih delov parka; spodbujamo ☺ - Dostopnost informacij; povezava z ljudmi v parku - Pregled info (točk v TNP) – možnost določitve tem (zgodb) za interpretacijo 	<p>(res rabi Tolmin višji nivo kot kranjska gora?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Animator na točkah; kaj lahko pričakujem? - Ni nekega centralnega kraja oz. središča, ki bi povezovalo vsa središča in bi bil kot vrh vseh središč. - Maybe we do have enough of them?! (info tables 3000); other middles (?means) of interpretation - Večje sodelovanje med posameznimi nosilci (posebej lokalnimi) - Kompleksnost p???; vključitev v celoto - TNP veliko več energije posveča informacijam in klasični enosmerni komunikaciji, kot interpretaciji: zelo škoda! Table niso vse... Nujno bi morali v mrežo info (in celo nekaj interpret.) mest vključiti planinske postojanke. - Zaupanje lokalnega prebivalstva - Dodati resnično interpretacijo; uporabiti info in podlago že uveljavljenih strokovnjakov na tem področju. - Potrebno iskanje ključnih tem za vsako od točk in vzpostavitev novih. - Vsebinsko povezane - Bo obstajal načrt, brošura o vseh teh točkah? - Izzivamo obiskovalce, da pogledajo vse točke. - Prenoviti strategijo; vsebinsko zasnovati.
3. Muzej v Mojstrani	<ul style="list-style-type: none"> - Dobro, da imajo jasno temo in da so sprejeti v skupnost. - Izgradnja muzeja – možnost, da postane lokalni inkubator. - Nimam mnenja. - Pomen planinskih in gorskih vodnikov je zgodovinsko nujen – da za muzej. - Koncept postavitve, vsebina; tradicija / zgodbe; izhodišče (vrata) v gore; ciljna publika <- pozna? - Lokalno prepoznali kot 	<ul style="list-style-type: none"> - razstava je preveč "sterilna"; najboljši del je bivak. - "muzejska kavarna"; obiskovalci po ogledu razstave delo na interpretaciji - interpretacijski načrt v drugi fazi, določitev razmerja med "muzejskim delom" in interpretacijo - komunikacija, komunikacija, komunikacija - povezava s turizom; doživljajske zgodbe

	Prednosti, dobre plati	Izzivi, možnosti in predlogi za izboljšanje
	<ul style="list-style-type: none"> - vlečnega konja. - Poudarek tradiciji kraja; možnost prikaza dogodkov(?) pomembnih za prebivalce - Mojstrana bi morala obdržati Triglavsko zbirko in to je za kraj prioriteto – zgodbe vezane na Vrata in gore, ki jih lahko domačin in obiskovalec doživita. Vseslovenske teme so lahko nadgradnja, a ne na račun lokalnih zgodb! - Komunikacija objekta z okolico! - Vzgoja otrok - Zaradi lokacije in namen muzeja; bi tam dal center za obiskovalce, ki iščejo vodnike. - Tema, ki je pomembna za Slovence in identiteto ter vključenost lokalne skupnosti. - Dobro sodelovanje s PZS – vztrajajte pri operativnih vsebinah, ne zgolj muzejskih. - Prostor dogajanja, ki dejansko živi (super ☺) 	<ul style="list-style-type: none"> - izločiti iz državnega sistema muzejev - izziv spraviti več dejavnosti v organizirano oz. smiselno <u>celoto</u> - Muzej vsebinsko ni dovolj jasno definiran. Zgled bi lahko bil muzej v Torinu. Gore so odigrale veliko vlogo v nacionalni kulturi in zgodovini – zasluži si pa ta del kulturne zgodovine bolj zgodovinski, etnološki in tudi interpretacijski pristop. - Razbijajo "tabuje" -> muzej z novim, svežim, bolj odprtim pristopom še ni sprejet v strokovnih krogih, ampak se je za to vredno boriti. - Upam, da Aljažev stolp ostane na Triglavu ☺ - Ohranjanje muzeja/centra pri življenju in da ne postane še en slovenski muzej. - Povezava z drugimi planinskimi društvi?; izmenjava izkušenj - Iskati možnosti za širitev v kulturno turistični center.
4. Center Bohinjka	<ul style="list-style-type: none"> - izkoristiti gradnjo centra za promocijo starih znanj. - Vključitev lokalnih prebivalcev v interpretativno vodenje. - Pripravljen osnovni koncept za prečiščenje idej s strokovnjaki za interpretacijo. - Menim, da je treba izbrati ENO vodilno temo. Geomorfologijo Bohinja je mogoče veliko, veliko bolj pojasniti na drugi lokaciji. Zato bi morala Bohinjka morda za temo vzeti NESNOVNO dediščino Bohinja (znanja, veščine, sage, zgodbe...) in to gojiti in interpretirati. - Stara Fužina povezava z domačini. - Da ste se lotili nečesa. - Bohinj - še dokaj neznan kar je super če ga nenadoma izpostavimo kot naravni 'biser' Gorenjske - Obstoječa infrastruktura in zavedanje o pomembnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Original center should be more oriented to what the visitor can: see, feel, experience in the park - Izziv izpostaviti <u>eno</u> stvar (jezero), da bo kanalizirala še vse ostale znamenitosti. - Preveč vsebin sledi načelu 'more is better', ki je po moje napačen - Vsebina - Preozek zorni kot pri pripravi vsebin, nujno vključiti stroko za interpretacijo – komunikacijo - Natančna določitev ciljev; vključitev lokalnega prebivalstva v razvoj in delovanje - Veliko napora za ?? v skladu s cilji prebivalcev; specifičnost Bohinja - Zgodbo skonstruirati; samo 2 teme - Večji prostor <u>za manj zgodb!</u> - Paziti, da ne bo iz njega nastala "mineštra" -> vsega po malem a ničesar za res. - Manj stvari -> kvalitetno, ali zajete v posamezne sklope.

	Prednosti, dobre plati	Izzivi, možnosti in predlogi za izboljšanje
	avtentičnosti infrastrukture, umeščanja v okolje in poistovetenja lokalnega prebivalstva. <ul style="list-style-type: none"> - Bohinj pridobil pomembno in nujno inform. / interpretacijsko točko/postajo/center. - Naj bo usmerjen v stik domačinov z <u>upravo</u> TNP. - Great location; focus, use this location into the interpretation plan; (ex) window open to Triglav - Dobro, da je središče v Bohinju, saj ga rabi. - Pohvalno, ker je namen vključiti visoko izobražen domač kader. - Povezava imena s krajem; vsebina uprava/ turizem 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 tema, ostalo razporediti po vaseh - postaviti dobro vsebinsko interpretacijo, vključiti strokovnjake - izluščiti bistveno zgodbo in ji slediti z vprašanji, kaj želimo da se naučijo, občutijo, obnašajo

Razdelitev v skupine in razprava.

Povzetki skupin po razpravi:

1) VSE TEČE

- je dober koncept, ki vse pokrije, zajame
- življenje ljudi – življenjski cikel
- premalo konkretno
- preveč asociacij z vodo -> bolj povezati z gorami

2) Koncept točk TNP

- odnos informacije / interpretacija
- je veliko pomanjkanje informacij -> zagotoviti čimveč informacijskih točk – ni nujno, da so interpretativne
- zagotoviti osnovne informacije: kako daleč je..., kje so sanitarije ipd.
- interpretacija naj bo tam, kjer so zgodbe

3) Muzej v Mojstrani

- uskladiti vsebine, ki se tičejo doživljanja, s vsebinami, ki so podane na 'strokovni' način
- kako uskladiti razlike v interesih različnih ciljnih skupin obiskovalcev
- najti način, kako pritegniti mlade, da jih bodo zanimale tudi ne-interaktivne vsebine (npr. listina...)

4) Center Bohinjka

- poudariti je treba samo eno stvar oz. manj stvari
- videti, čutiti, doživeti
- dobro je, da so vključeni prebivalci
- izkoristiti lokalna znanja pri gradnji centra
- koncept naj se pripravi s strokovnjaki za interpretacijo

2. day: Saturday, 28 May 2011

INFORMAL DISCUSSION GROUP

General discussion on developing interpretation for this centre and the creation of an overall interpretation plan for Bohinj.

Visiting the proposed site of TNP Visitor Centre "Bohinjka".

(9 udeležencev in predavateljev)

(Ian)

Želimo priti do idej za interpretacijo Bohinja kot celote, ter center Bohinjko znotraj tega. Smiselno bi bilo opredeliti glavne skupine ciljev:

- obnašanje (behavioral): obiskovalce bo obiskal še druge lokacije, bo tu porabil več denarja, bo v Bohinju ostal dlje (ne bo šel drugam, saj je tu že ogromno za videt)
- čustveni (emotional): will be inspired, amazed, motivated...
- učni (learning)

(Janko in razprava)

- za tujce bi bile zanimive vsebine o jezeru, ledeniku
- domačini bi raje prikaz kulturne dediščine
- kako povezati običaje in tradicijo z naravo; gospodarjenje in navade so vse v skladu z naravo

(Klemen)

- včasih je bil tu povsod bukov gozd, ki so ga zaradi železarstva posekali (oglje), potem šele so zasadili smreke
- prvi ljudje so sem prišli zaradi rude (Rudnica, Rudno polje...), temu je sledilo kmetijstvo in planšarstvo
- povezati (1) Ajdovski gradec - arheološko najdišče, Prešeren, začetek zgodbe in (2) Savico
- les, gozdarstvo

Katero temo bi predlagali za interpretacijo v Bohinju?

- železarstvo, gozd (Klemen)
- voda (dež, Triglavska jezera, Savica, jezero, Sava...) (Tina)
- glasba, običaji ljudi, družabno življenje -> kaj ljudje počnejo
- dež in gore (Jana)
- arhitektura od doline do gora (ljudje so gradnjo zelo prilagodili, funkcije, vsaka zgradba ima svoj pomen); spiritual energy - Marko Pogačnik (jezero - mati, gore - oče - vse tako zelo skupaj) (Neža)
- pravljice (vsi elementi, energija, družine) (Andreja)
- jezero, ki se skozi letne čase spreminja; je neke vrste prostor za meditacijo, je skrivnostno (mysterious, is there a dragon?, mountains) (Marjana)
- flowers, meadows, forests (Pat)

Razprava in druge teme:

- Spirituality - bi lahko bil krovni koncept; ljudi vzpodbuditi, da se tega bolj zaveda, da čutijo; spoštovati potrebo drugih po miru;
- Na nekaterih točkah bi jih lahko spomnili na to - npr. v Ukancu - zdaj ste na tej točki, ustavite se, prisluhnite

- Družina - 'pra' družina, družina v času železarstva, med vojno... danes
- Naravna bogastva + kako ljudje z njimi gospodarijo
- Železnica, Zois
- Pot čez Bohinj v času rimskega imperija
- Krščanstvo prišlo zelo pozno
- Agatha Cristie

S katerimi tremi besedami bi opisal Bohinj?

(metoda uporabna za ugotavljanje glavnih značilnosti, ki se lahko prelevijo v blagovno znamko, brand)

- jezero, gore, gozd
- jezero, gore, planšarstvo
- jezero, gore, mir
- biotska raznovrstnost, gore, voda
- narava, sprostitvev, mir
- cerkev in most, dež, mir
- jezero, gore, zelena (green colour)
- zelena (the green!), gore, voda
- unique, landscape, people / communities
- nature, landscapes, peace

Najpogosteje izpostavljeni jezero, gore in mir.

Pri zgodbah smo vsi bolj poudarili ljudi.

Bodoči center Bohinjka

Ogled in razprava na lokaciji bodočega centra v Stari fužini:

- mir, razgled na jezero, travnike in pašnike
- zemljišče čez cesto - travnik, konji
- povezava z vasjo
- prenova obstoječe stavbe (delavnice za raziskovalce)
- nova stavba - razgled s terase, steklena stena
- dobra lokacija za center, a ne tak, ki bi pokrila veliko ali vse vsebine
- ni za masovni turizem - v Bohinju naj bo več manjših točk, ki naj se povezujejo (v Bohinju je 100.000 obiskovalcev/leto in 300.000 nočitev - dobro povprečje - 3 nočitve)
- izhodišče za ogromno poti (vodniki, do koč); trenutno se ne moreš prijaviti na vodeno turo - v centru bi se lahko
- parkirišča: avtobus naj bi parkiral na lokalnem postajališču (peš do tu); na lokaciji cca 18 parkirišč za avtomobile; kako kontrolirati, da tu ne bodo parkirali tisti, ki gredo do

Zapisala:

Tina Trampuš,

koordinatorka projekta Naravni Bohinj (Naturally Bohinj)

30.5.2011

Photos / Fotografije iz delavnice

